

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії,
ректор Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького
акад. НАМН України, професор
Борис ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 221 СТОМАТОЛОГІЯ

Галузі знань: 22 Охорона здоров'я

для вступників третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
на здобуття ступеня «Доктор філософії (PhD)»
в обсязі програми рівня вищої освіти магістра (спеціаліста)

Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні підготовки для здобуття освітнього і водночас першого наукового ступеня доктора філософії на основі ступеня магістра медицини

Розробники:

- Вовк Ю.В., д.мед.н., професор, завідувач кафедри хірургічної і ортопедичної стоматології ФПДО;
- Чухрай Н.Л., д.мед.н., професор, завідувач кафедри ортодонції;
- Пупін Т.І., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри терапевтичної стоматології ФПДО;
- Колесніченко О.В., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри стоматології дитячого віку.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму складено відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки магістрів та спеціалістів за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Програмою передбачено проведення вступного випробування у формі співбесіди з наступних стоматологічних дисциплін:

- терапевтична стоматологія;
- ортопедична стоматологія;
- хірургічна стоматологія,
- дитяча стоматологія
- ортодонтія

Вибір дисциплін відповідає вимогам атестаційного контролю теоретичних знань фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» вищих медичних навчальних закладів III - IV рівнів акредитації зі спеціальності 221 «Стоматологія».

Вступник повинен продемонструвати знання з наступних стоматологічних дисциплін: «терапевтична стоматологія», «ортопедична стоматологія», «хірургічна стоматологія», «дитяча стоматологія», «ортодонтія».

Вступнику необхідно знати:

- основи організації стоматологічної допомоги населенню;
- перелік необхідного стоматологічного обладнання, інструментарію, матеріалів, медикаментів та нормативи їх використання, будову, принципи роботи та особливості експлуатації стоматологічного обладнання, техніку безпеки;
- принципи обстеження хворих, значення спеціальних та допоміжних методів дослідження, показання та протипоказання до їх призначення: симптоматику стоматологічних захворювань. їх діагностику і лікування;
- методи знеболювання щелепно-лицевої ділянки (загальні та місцеві) та показання до їх використання; методику операції видалення зубів, показання та протипоказання, ускладнення, їх профілактика та лікування;
- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування основних хірургічних стоматологічних захворювань та ушкоджень щелепно-лицевої ділянки;
- фармакодинаміку лікувальних засобів, які застосовуються в стоматології;
- показання до застосування фізичних факторів у лікуванні основних стоматологічних захворювань;
- принципи діагностики, лікування і профілактики стоматологічних захворювань;
- вплив стоматологічних матеріалів та зубних протезів на тканини ротової порожнини, профілактика та усунення патологічних процесів;
- принципи діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань ортопедичними, ортодонтичними, терапевтичними та хірургічними методами.

вміти:

- проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовуючи основні і допоміжні методи дослідження;
- проводити диференційну діагностику основних стоматологічних захворювань; застосовувати різні види знеболювання за показаннями;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику некаріозних уражень твердих тканин зуба;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику карієсу зубів та його ускладнень;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику захворювань пародонта;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику захворювань слизової оболонки порожнини рота;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику хейлітів, аномалій та захворювань язика;

- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику невrogenних захворювань щелепно-лищевої ділянки;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику професійних уражень щелепно-лищевої ділянки;
- провести клінічне обстеження хворого з хірургічним стоматологічним захворюванням;
- діагностувати аномалії розвитку зубів, зубних рядів, щелеп та прикусу, деформації щелеп та обличчя;
- проводити ортопедичне лікування патології твердих тканин зуба;
- проводити ортопедичне лікування патологічного стирання зубів та його ускладнень; проводити ортопедичне лікування часткової відсутності зубів;
- проводити ортопедичне лікування вторинних деформацій зубних рядів та порушень оклюзійних співвідношень;
- проводити ортопедичне лікування повної відсутності зубів; проводити ортопедичне лікування захворювань пародонта;
- проводити ортопедичне лікування захворювань скронево-нижньощелепного суглоба, обумовлених порушеннями в зубощелепній системі;
- проводити ортопедичне лікування переломи щелеп;
- проводити ортопедичне лікування уроджених та набутих дефектів і деформацій щелепно-лищевої ділянки.

Перелік питань:

Невідкладні стани. Клінічна симптоматика та невідкладна допомога при загрозливих для життя станах в амбулаторній стоматологічній практиці.

1. Основні положення профілактики невідкладних станів у стоматологічній практиці. Загальні принципи надання невідкладної допомоги пацієнтам в стоматологічній практиці.
2. Тлумачення та практичне пояснення способів проведення невідкладної допомоги згідно міжнародного правила ABCDE.
3. Практичні етапи проведення крікоконікотомії в амбулаторній практиці роботи стоматолога. Інструментарій, послідовність, можливі ускладнення.
4. Поєднання медикаментозних препаратів для надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці та інтоксикації місцевим анестетиком в амбулаторній стоматологічній практиці.
5. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при втраті свідомості та судомному синдромі
6. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при гіпо- та гіперглікемічних станах.
7. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при підозрі на інфаркт міокарда, колапсі.
8. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при приступі гіпертензії та підозрі на інсульт.
9. Симптоматологія, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при синдромі гіпервентиляції та приступі бронхіальної асми.
10. Симптоматологія, різновиди, діагностика та алгоритм невідкладної допомоги в амбулаторній стоматологічній практиці при розвитку ангіоневротичного набряку та анафілактичного шоку.

Хірургічна стоматологія. Клінічні підходи та лікувальні алгоритми надання хірургічної стоматологічної допомоги хворим з хірургічними стоматологічними захворюваннями

1. Особливості проведення типової та атипової операції видалення зубів. Показання та протипоказання до операції видалення зуба.
2. Запальні процеси щелепно - лицевої ділянки та шиї. Розвиток одонтогенних запальних процесів. Класифікація запальних захворювань щелепно - лицевої ділянки.
3. Остеомієліт щелеп. Класифікація і форми остеомієліту щелеп. Класифікація клінічних форм одонтогенного остеомієліту.
4. Клініко - анатомічна характеристика абсцесів і флегмон щелепно лицевої ділянки. Принципи планування комплексної терапії у хворих з абсцесами та флегмонами щелепно - лицевої ділянки.

5. Діагностика специфічних запальних процесів у щелепно - лицевій ділянці. Методи диференційної діагностики і лікування специфічних запальних процесів у щелепно-лицьовій ділянці. Диференційна діагностика актиномікозу.
6. Порівняльна характеристика об'єктивних клінічних ознак та результатів лікування при одонтогенних і риногенних гайморитах. Ускладнення одонтогенного гаймориту.
7. Захворювання скронево - нижньощелепного суглоба. Патогенез змін у скронево - нижньощелепному суглобі (СНЩС) та жувальних м'язів при патологічних процесах зубощелепової системи. Клінічний індекс Гелькімо оцінки стану СНЩС. Схема лікування запальних та дистрофічних захворювань скронево - нижньощелепного суглоба. Клініко - анатомічна класифікація анкілозів СНЩС.
8. Захворювання слинних залоз. Шляхи проникнення інфекції у слинні залози. Класифікація захворювань слинних залоз. Особливості клінічного перебігу слиннокам'яної хвороби. Діагностика слиннокам'яної хвороби. Диференційна діагностика слиннокам'яної хвороби та лімфопетрифікатів , флеболітів. Схема лікування хворих на слиннокам'яну хворобу. Симптоми гіпофункції слинних залоз у порожнині рота. Клінічні ознаки ксеростомії. Клініка, діагностика та лікування хвороби Шегрена. Принципи лікування хвороб слинних залоз. Нориці слинних залоз. Лікування слинних нориць.
9. Неврогенні захворювання щелепно-лицевої ділянки. Класифікація прозопалгій. Діагностичні відмінності невралгій, які проявляються приступоподібними болями в ділянках лица.
10. Травми щелепно-лицевої ділянки. Класифікація ушкоджень зубів. Класифікація поранень та ушкоджень лица. Класифікація механічних пошкоджень обличчя у мирний час. Класифікація ушкоджень кісток обличчя. Класифікація невогнепальних переломів нижньої щелепи. Достовірні симптоми перелому кісток лица. Причини зміщення уламків.
11. Диференційно-діагностичні ознаки переломів верхньої щелепи. Переломи кісток носа. Переломи виличної кістки та орбітального-комплексу. Методи вправлення та закріплення уламків виличних кісток і виличних дуг з урахуванням класу перелому та характеру зміщення уламків.
12. Види асфіксії у щелепно - лицевих пораненнях і заходи боротьби з асфіксіями. Невідкладна допомога при травматичних ушкодженнях м'яких тканин і кісток щелепно -лицевої ділянки.
13. Доброякісні пухлини щелепно - лицевой ділянки. Класифікація новоутворень (Міжнародна гістологічна TNM класифікація пухлин порожнини рота та щелепно-лицевої ділянки). Клініко - морфологічна класифікація пухлин слинних залоз. Класифікація первинних доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень щелеп. Класифікація твердих одонтом.
14. Ембріональні кісти та нориці обличчя, дна порожнини рота і шиї. Основні принципи діагностики та лікування передракових захворювань щелепно - лицевой ділянки. Поняття «онкологічна настороженість» в практичній роботі лікаря стоматолога та хірурга-стоматолога. Класифікація передракових змін червоної облямівки губ і слизової оболонки порожнини рота. Діагностика і лікувальна тактика при факультативних передраках шкіри лица. Діагностика і лікувальна тактика при облігатних передраках шкіри лица. Диференційна діагностика виразкових уражень щелепно - лицевой ділянки.

15. Злоякісні пухлини щелепно - лицевої області. Класифікація раку губи за системою TNM Стадії раку губи .Стадії раку язика. Стадії раку верхньої щелепи. Стадії злоякісних пухлин нижньої щелепи. Клінічні ознаки раку шкіри. Лікувально-профілактична тактика стоматолога при виявленні злоякісних новоутворів зубо-щелепової ситеми та щелепно-лицевої ділянки.

16. Реконструктивно-відновна хірургія щелепно-лицевої ділянки. Схеми закриття дефектів шкіри та слизової ротової порожнини, які мають вигляд геометричних фігур. Метод зустрічного обміну несиметричних трикутників фігур за А.А. Лімбергом. Подовження при несиметричність фігур з різними кутами. Найзручніші ділянки на поверхні тіла для застосування методики філатовського стебла. Показання до кісткової пластики щелепових кісток. Протипоказання до остеопластики нижньої щелепи. Види трансплантатів та імплантатів при проведенні реконструктивно-відновних втручань. Методика їх проведення. Ускладнення при їх проведенні.

Ортопедична стоматологія. Сучасна ортопедична стоматологічна діагностика, лікування та матеріалознавство при наданні кваліфікованої допомоги хворим з частковою та повною адентіями.

1. Функціональна анатомія зубощелепної системи. Біомеханіка жувального апарату. Функціональна перебудова жувальної системи при патології і після ортопедичного лікування.
2. Особливості обстеження зубощелепної системи в ортопедичній стоматології.
3. Ортопедичні методики в комплексному лікуванні хвороб тканин пародонта.
4. Особливості відновлення дефектів коронок зубів вкладками і вінірами. Методи виготовлення вкладок і вінірів.
5. Клініка дефектів коронок зубів та особливості їх відновлення штучними коронками. Ортопедичне лікування при повному дефекті коронок зубів (куксові та штифтові конструкції).
6. Особливості ортопедичного лікування часткових дистально обмежених дефектів зубних рядів мостоподібними конструкціями.
7. Особливості підготовки порожнини рота до протезування залежно від вибору конструкції протеза.
8. Особливості ортопедичного лікування при частковій і повній відсутності зубів знімними протезами, механізми адаптації до них. Корекція протезів. Особливості догляду за ортопедичними конструкціями і гігієна ротової порожнини під час користування.
9. Уявлення про сучасні технології виготовлення протезів Основні та допоміжні зуботехнічні матеріали.
10. Особливості клініки, діагностики й ортопедичного лікування при підвищеному стиранні зубів
11. Ортопедичні втручання при зубощелепних деформаціях.
12. Методи ортопедичного лікування хвороб скронево нижньощелепних суглобів. Реабілітація хворих.
13. Сучасні підходи до клінічного застосування дентальної імплантації при лікуванні пацієнтів з частковою та повною адентіями.

Терапевтична стоматологія

1. Сучасна концепція етіології і патогенезу карієсу.
2. Нові діагностичні методи обстеження карієсу.
3. Клініко-діагностична характеристика та диференційна діагностика карієсу.
4. Лікування та профілактика карієсу.
5. Помилки й ускладнення в діагностиці та на етапах оперативно-відновного лікування карієсу.
6. Основні етіологічні фактори запалення пульпи. Патогенез і патоморфологія пульпітів. Класифікація.
7. Клінічний перебіг, діагностика і вибір методу лікування пульпіту на основі патогенетичних особливостей різних форм запалення.
8. Помилки при діагностиці та під час лікування пульпітів. Їх запобігання та усунення.
9. Клінічні прояви, диференційна діагностика різних форм періодонтиту.
10. Показання та протипоказання до вибору методу терапії періодонтитів у дорослих. Алгоритми лікування.
11. Запобігання та усунення помилок в діагностиці та лікуванні періодонтитів.
12. Діагностика, лікування і профілактика некаріозних уражень зубів.
13. Сучасні відновлювальні та пломбувальні матеріали: склоіономерні цементи, композитні пломбувальні матеріали.
14. Адгезивні системи. Техніка реставрації.
15. Матеріали для заповнення кореневих каналів зубів.
16. Етіологія та патогенез хвороб пародонта
17. Клініка, діагностика, диференційна діагностика хвороб пародонта.
18. Методи комплексного лікування хвороб пародонта.
19. Професійна та індивідуальна гігієна порожнини рота при хворобах пародонта.
20. Фізичні методи лікування хвороб пародонта.
21. Помилки й ускладнення в діагностиці та лікуванні хвороб пародонта.
22. Класифікація захворювань слизової оболонки порожнини рота. Елементи ураження.
23. Травматичні й виразково-некротичні ураження слизової оболонки рота.
24. Вірусні захворювання. ВІЛ-інфекція. СНІД.
25. Мікози слизової оболонки порожнини рота.
26. Алергічні хвороби (реакція негайного і сповільненого типу).
27. Багатоформна ексудативна еритема.
28. Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит.
29. Зміни слизової оболонки рота при екзогенних інтоксикаціях.
30. Зміни слизової оболонки рота при системних хворобах і хворобах обміну.
31. Зміни слизової оболонки рота при дерматозах із аутоімунним компонентом (пухирчатка, пемфігоїд, червоний плескатий лишай, червоний вовчак, хвороба Дюринга).
32. Аномалії та хвороби язика.
33. Хвороби губ (хейліти).
34. Передракові захворювання слизової оболонки рота і червоної облямівки губ.

35. Фізичні методи в комплексному лікуванні хвороб слизової оболонки порожнини рота.
36. Сучасна фізіотерапія та діагностика в стоматології.
37. Електротерапія.
38. Масаж. Вакуум-терапія. Лікувальна фізкультура в стоматології.
39. Парафінолікування, озокеритолікування, грязелікування.
40. Кріотерапія в стоматології.
41. Ультразвукова терапія.
42. Лазеротерапія.
43. Водолікування.
44. Електродіагностика, лазерна діагностика карієсу. Апаратура. Техніка проведення.
45. Променева діагностика в стоматології.

Дитяча стоматологія

1. Морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота в дітей.
2. Значення факторів ризику в розвитку каріозного процесу в дітей різного віку.
3. Перебіг карієсу, особливості діагностики і лікування в різні вікові періоди в дітей.
4. Вибір пломбувального матеріалу, герметизація фігур.
5. Профілактика карієсу в дітей.
6. Помилки й ускладнення в діагностиці та лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів.
7. Діагностика, диференційна діагностика різних форм пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей.
8. Принципи лікування пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей.
9. Фізичні методи лікування пульпіту.
10. Клініка, діагностика, диференційна діагностика гострих і хронічних форм запалення періодонта постійних і тимчасових зубів у дітей.
11. Принципи лікування періодонтиту тимчасових і постійних зубів у дітей.
12. Помилки й ускладнення лікування періодонтиту, запобігання та їх усунення.
13. Некаріозні ураження. Діагностика, лікування і профілактика.
14. Значення факторів ризику хвороб тканин пародонта в дітей.
15. Клініка, діагностика, диференційна діагностика хвороб тканин пародонта в дітей.
16. Методи лікування хвороб тканин пародонта в дітей.
17. Фізичні методи лікування хвороб тканин пародонта.
18. Залежність розвитку хвороб слизової оболонки рота в дітей залежно від вікових особливостей її структури.
19. Класифікація хвороб слизової оболонки порожнини рота.
20. Ушкодження слизової оболонки ротової порожнини.
21. Вірусні хвороби слизової оболонки рота.
22. Прояви гострих вірусних інфекцій на слизовій оболонці ротової порожнини.
23. Грибкові хвороби.
24. Алергічні хвороби слизової оболонки.

25. Зміни слизової оболонки порожнини рота при деяких системних і специфічних хворобах.
26. Аномалії та самостійні хвороби язика і губ.
27. Санація і диспансеризація дітей у стоматології.
28. Особливості видалення зубів у пацієнтів дитячого віку.
29. Профілактика, діагностика і лікування вроджених вад розвитку щелепно-лицьової ділянки в дітей.

Ортодонтія

1. Організація ортодонтичної допомоги дітям, підліткам і дорослим. Головні епідеміологічні та статистичні показники. Диспансеризація в ортодонтії.
2. Психологічна підготовка та психотерапія в комплексному лікуванні зубощелепних аномалій та деформацій.
3. Розвиток зубощелепного апарату в пренатальному періоді. Формування зубощелепного апарату в постнатальному періоді.
4. Морфофункціональна характеристика фізіологічного прикусу в різні вікові періоди.
5. Сучасні уявлення про чинники ризику та патогенез зубощелепних аномалій.
6. Основні класифікації зубощелепних аномалій. Переваги та недоліки.
7. Особливості діагностики зубощелепних аномалій (клінічний метод, фотометрія, функціональні методи, біометрія діагностичних моделей щелеп, рентгенологічні методи).
8. Основні методи лікування та профілактики зубощелепних аномалій та деформацій.
9. Особливості клініки, лікування і профілактики аномалій окремих зубів та діастем залежно від віку.
10. Характер місцевих порушень при аномаліях зубних рядів. Методи лікування і профілактики.
11. Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики сагітальних аномалій прикусу в різні вікові періоди прикусу в різні вікові періоди. Планування лікування залежно від форми патології та віку пацієнта.
12. Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики вертикальних аномалій. Планування лікування залежно від віку пацієнта.
13. Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики трансверзальних аномалій прикусу залежно від віку.
14. Тактика ортодонтичного лікування підлітків і дорослих. Показання до використання еджуайз-техніки.
15. Особливості ортопедичного лікування зубів і зубних рядів у дітей і підлітків.
16. Характер порушень при травмах зубів і щелеп у дітей, особливості їх ортопедичного лікування.
17. Морфофункціональні зміни зубощелепного апарату при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп. Стоматологічна реабілітація хворих.
18. Порушення мовлення при патології прикусу, методи корекції.
19. Методи і засоби профілактики зубощелепних аномалій та деформацій у різні вікові періоди.
20. Особливості гігієни порожнини рота за наявності ортодонтичних конструкцій у порожнині рота.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии: [учебн. пособие для студ.-субординаторов мед. институтов, стоматологов-интернов и курсантов институтов и академий усовершенствования (последипломного обучения) врачей] / Ю.И. Бернадский. - М.: Мед. лит., 2007.-404с.
2. Військова стоматологія: підручник / А.М.Лихота, В.В.Коваленко.- К.:УВМА, АграрМедіаГруп, 2016 .- 284 с.
3. Виноградова Т.Ф. Атлас по стоматологическим заболеваниям у детей: учебное пособие [для студ. мед. стомат. вузов и факультетов, врачей-стоматологов] / Т.Ф. Виноградова. - М.: Медпресс-инфо, 2007.-168с.
4. Дубровина Е.В. Местная анестезия в стоматологии. Атлас / Е.В. Дубровина. - Полтава: ФОП Говоров С.В., 2010. - 488с.
5. Калюжна Л.Д. Хвороби шкіри обличчя слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ: навч.посібн. [для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. післядипл.освіти] / Л.Д. Калюжна, Г.Ф. Білоклицька. – К.: Грамота, 2007. - 280с.
6. Кириленко І.І. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: навч.посіб./ І.І.Кириленко, І.В.Палійчук, М.М.Рожко. - К.: ВСВ «Медицина», 2016.- 352 с.
7. Куцевляк В.И. Ортодонтия: [учебное пособие для студентов стомат.факультета, врачей-интернов] / В.И. Куцевляк. – Харьков: Крокус, 2006.-328с.
8. Маланчук В.А. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія у двох томах. Том 2: підруч. [для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів-стоматологів, щелепно-лицевих хірургів-пластиків] / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук. – К.: Логос, 2011.- 608с.
9. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія у двох томах. Том 1: [підруч. для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів-стоматологів, щелепно-лицевих хірургів-пластиків] / В.О. Маланчук. – К.: Логос, 2011. – 669с.
10. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: [навч. посібник для лікарів-інтернів і лікарів-курсантів закл. (факульт.) післядипломної освіти] / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. – К.: ВСВ Медицина, 2013.-224с.
11. Основы стоматологической деятельности (организационно-правовые, гигиенические, деонтологические): навч.-довідниковий посібник для студ. стомат. факультетів вузів, лікарів-інтернів, магістрантів, клінічних ординаторів, практичних лікарів / [В.Ф. Москаленко, В.Г. Бардов, ВО. Маланчук та ін.].- [Вид. 2-е]. – Вінниця: Нова Книга, 2011. – 440 с.
12. Рожко М.М. Ортопедична стоматологія: підруч. [для студ. стомат. факультетів, магістрантів, аспірантів, клінічних ординаторів, лікарів-стоматологів] / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько. – К.: Книга плюс, 2003.-552с.
13. Стоматологія: підручник: У 2 книгах. - Кн. 1: / [Рожко М.М., Попович З.Б., Куроедова В.Д. та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.- 872с.
14. Стоматологія: підручник: У 2 книгах. - Кн. 2: / [Рожко М.М., Кириленко І.І., Денисенко О.Г. та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.- 992с.
15. Стоматологія: Нормативне виробничо-практичне видання: збірник для керівників лікувально-профілактичних установ, їх заступн., зав. відділень та широкого загалу спеціалістів / [відповід. редактор Т.В. Марухно]. – К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ Медінформ, 2014. – 748 с.
16. Терапевтическая стоматология детского возраста: учебник для студ. стомат. факультетов, интернов и врачей-стоматологов / [Хоменко Л.А., Чайковский Ю.Б., Савичук А.В.]; под ред. проф. Л.А. Хоменко. – К.: Книга плюс, 2010.-806с.
17. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии: [учебн. пособие для студ. и врачей-стоматологов, врачей смежных специальностей] / А.А. Тимофеев.-[5-е изд.]. – К.: Червона Рута-Туре, 2012.-1048с.

18. Тимофеев О.О. Захворювання слинних залоз: [підруч. для студ. старших курсів мед. вузів, щелепно-лицевих хірургів, хірургів-стоматологів, лікарів-стоматологів і лікарів суміжних спеціальностей] / О.О. Тимофеев. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2007.-160с.

19. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія: [підручник для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації, лікарів-інтернів, лікарів-стоматологів, курсантів і лікарів суміжних спеціальностей] / О.О. Тимофеев. – К.: Медицина, 2011.-752с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Атлас ортодонтических аппаратов / [Куроедова В.Д., Ждан В.Н., Галич Л.Б. и др.]. – Полтава: Дивосвіт, 2011.-154 с.

2. Борисенко А.В. Практична пародонтологія: [видання для стоматологів, лікарів інших спеціальностей, слухачів курсів післядипломної освіти, лікарів-інтернів, студ. мед. вузів] / А.В. Борисенко. – К.: Доктор-Медіа, 2011.-472с.

3. Галич Л.Б. Клініка і лікування вроджених щілин верхньої губи та піднебіння: [навч. посібник для студ. стомат. факультетів, інтернів та лікарів-стоматологів] / Л.Б. Галич. – Полтава: Астрєя, 2005.-80с.

4. Головка Н.В. Ортодонтичні апарати: [навч. посібник для студ. стомат. факультетів, інтернів та лікарів-стоматологів] / Н.В. Головка. – Вінниця: Нова книга, 2006.-216с.

5. Головка Н.В. Профілактика зубощелепних аномалій: [посібник для лікарів-стоматологів, студ. стомат. факультетів вищ. мед. учбових закл.] / Н.В. Головка. - Вінниця: Нова книга, 2005.-272с.

6. Дитяча хірургічна стоматологія. Амбулаторний прийом: навч. посіб. для студ. стомат. факультету вищ. мед. закл. IV рівня акредитації та лікарів-інтернів / [П.І. Ткаченко, С.О. Білоконь, О.В. Гуржій та ін.]. – Полтава: АСМІ, 2011.-102с.

7. Довідник з ендодонтії: [підручник для мед. вузів] / О.В. Павленко, Ю.М. Беличенко, Т.М. Волосовець, С.В. Аль-Алавні. – Сімферополь: Н. Оріанда, 2010.-326с.

8. Дорошенко С.И. Основы телерентгенографии: учебн. пособие [для студ. мед. вузов, интернов, курсантов и специалистов-рентгенологов, ортодонтов, хирургов] / С.И. Дорошенко, Е.А. Кульгинский. – К.: Здоров'я, 2007. – 72 с.

9. Дорошенко С.І. Синдроми в ортодонтії: [навч. посібник для студ. мед. вузів, інтернів, курсантів, ортодонтів, хірургів] / С.І. Дорошенко. – К.: Здоров'я, 2008.-96с.

10. Захворювання пародонта у дорослих і дітей [навч. посібник для лікарів-інтернів стоматологів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти] / П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Т.А. Хміль, К.С. Козакова. – Полтава: Вид-во УМСА, 2010.-140с.

11. Каськова Л.Ф. Герпетична інфекція в дитячій стоматології: навч. посібник [для студ. та лікарів-інтернів стомат. факультету вищ. мед. закл. III-IV рівнів акредитації] / Л.Ф. Каськова, О.В. Хміль, І.О. Сіркович. – Полтава: Укрпромторгсервіс, 2011.-120с.

12. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря-стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко. – К.: Medbooks, 2012.-348с.

13. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии: учебн. пособие [для студ. стомат. факультетов, интернов, стоматологов] / Ю.Г. Кононенко, Н.М. Рожко, Г.П. Рузин. - [3-е изд.]. – Киев: Книга плюс, 2012. – 96с.

14. Максименко П.Т. Затруднения и ошибки в диагностике заболеваний слизистой оболочки полости рта, губ, языка: учебн. пособие [для врачей-интернов, курсантов-стоматологов, терапевтов и семейных врачей] / П.Т. Максименко, А.П. Шейко. - Полтава: Полтавский литератор, 2012.-120с.

15. Профілактика стоматологічних захворювань: навч. посібник для студ., лікарів-інтернів та лік.-стоматологів / [Н.І. Смоляр, О.М. Гуменюк, Т.П. Кравець та ін.]; під ред. проф. Н.І. Смоляр та О.М. Гуменюк. – Львів: Магнолія-2006, 2012. – 368 с.

16. Рузин Г.П. Хирургическая стоматология в схемах и таблицах: учебн. пособие [для студ. стомат. факультетов высших мед. учреждений IV уровня аккредитации и врачей-интернов] / Г.П. Рузин, А.А. Дмитриева. – Винница: Новая книга, 2007.-120с.
17. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія: навч. посібник [для студ., інтернів та лікарів-стоматологів] / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць. – Полтава: Інарт, 2011.-136с.
18. Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Шинкевич В.І., Товма В.В. Індивідуальні та вікові клініко-морфологічні особливості слизової оболонки органів ротової порожнини. Навч. посібник для лікарів-інтернів.- Полтава, 2016.- 102 с.
19. Скрипникова Т.П. Клиническая эндодонтия. Протейпер юниверсал, клиническое применение: учеб. пособие [для студ., интернов и врачей-стоматологов] / Т.П. Скрипникова, П.Н. Скрипников, В.А. Дубина. – Полтава: Інарт, 2009.-36с.
20. Стандарти надання стоматологічної допомоги населенню України. Ортопедична стоматологія. Том 2 / [О.В. Павленко, П.М. Скрипников, Д.Р. Шиленко, О.А. Писаренко]. – Полтава: [б.в.], 2012.-140с.
21. Стандарти надання стоматологічної допомоги населенню України. Терапевтична стоматологія. Том 1 / [П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Д.Р. Шиленко, Ю.І. Мастеров]. – Полтава: [б.в.], 2009.-157с.
22. Ураження шкіри обличчя та слизової оболонки порожнини рота вірусом простого герпесу I типу (клінічні прояви, діагностика, методи лікування, профілактика): навч. пос. для лікарів-інтернів та лікарів-стоматологів / [П.М. Скрипников, К.Є. Іщейкін, І.П. Кайдашев та ін.]. – Полтава: АСМІ, 2013.-84с.
23. Флис П.С. Ортодонтия: [учебник для студ., врачей-интернов, -курсантов стомат. факультетов высших мед. учебных заведений III - IV уровней аккредитации, а также последипл.образования] / П.С. Флис.-К.: Медицина, 2008.-360с.
24. Шинкевич В.І. Карієс зубів: навч. посібник [для лікарів-інтернів факультетів післядипломної освіти вищ. мед. закл. III-IV р.а., магістрів, клінічних ординаторів, лікарів-стоматологів] / В.І. Шинкевич, І.П. Кайдашев. – Полтава: АСМІ, 2011.-98с.
25. Шинкевич В.І., Кайдашев І.П. Медикаментозна гіперчутливість в стоматології: Навчальний посібник, затверджений ЦМК з ВМО МОЗ України.- Полтава, 2015.- 137 с.
26. Югов В.К., Скрипникова Т.П. Променева діагностика в ендодонтії: Навчальний посібник, затвердж. МОН України.- Полтава, 2015.- 191 с.